

УДК 37.09

DOI <https://doi.org/10.32782/2410-2075-2026-22.23>

СУЧАСНІ КОНЦЕПЦІЇ КОМПЛЕКСНОГО СУПРОВОДУ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ З ІНВАЛІДНІСТЮ В МЕДИЧНИХ АКАДЕМІЯХ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ДУБ НАТАЛІЯ ЄВСТАХІЇВНА

кандидат наук з державного управління, доцент,

декан факультету 2

Комунальний заклад вищої освіти Львівської обласної ради

«Львівська медична академія імені Андрея Крупинського»

oak_an@ukr.net

orcid.org/0000-0001-6193-9407

Анотація. Актуальність дослідження визначається проблемою забезпечення ефективної освітньої підтримки здобувачів з особливими потребами. Практика адаптації освітніх програм до інклюзії залишається делікатним та маловивченим питанням, незважаючи на її масштабність. Забезпечення інклюзивності як гарантії права на освіту здобувачів з інвалідністю набуває особливої актуальності в контексті глобальних викликів. Відсутність механізмів практичної соціально-комунікаційної підтримки, низький рівень інтеграції цифрових рішень та мультимодальності зумовлює зниження рівня вмотивованості та залученості здобувачів освіти, їх академічної успішності. Метою дослідження є аналіз сучасних концепцій комплексного супроводу підготовки здобувачів освіти з інвалідністю в медичних академіях до майбутньої професійної діяльності. У статті розглядаються інноваційні підходи, засоби та інструменти в галузі інклюзивних освітніх технологій. Досліджено характер впливу активної цифровізації освіти на ефективність інклюзії в освіті. Висвітлено потенціал аудіовізуалізації, гейміфікації, проектних досліджень, імерсивних технологій та методу кейсів. Обґрунтовано ефективність поєднання мультимодальності, адаптивності, залучення цифрового інструментарію та активної проектно-дослідницької діяльності. При цьому успішне впровадження зазначеного підходу потребує оновлення педагогічної підготовки, модернізації освітнього середовища та розробки методичних рекомендацій із впровадження інклюзивного дизайну, що враховує варіативність як ресурс адаптивного розвитку. Розв'язання проблеми вбачається у розробленні інклюзивного підходу, концептуальна основа якого поєднує передові педагогічні, цифрові та психологічні стратегії забезпечення рівного доступу до якісної освіти для усіх здобувачів освіти, з урахуванням варіативності особистісних інклюзивних можливостей.

Ключові слова: комплексний супровід, здобувачі освіти з інвалідністю, безбар'єрний простір, матеріально-технічне забезпечення, медичні академії.

Постановка проблеми. Актуальні нині теоретико-методологічні підходи до підготовки здобувачів з інвалідністю демонструють ультимативне переважання концепції універсального освітнього дизайну, що передбачає забезпечення рівних можливостей у навчанні для всіх здобувачів освіти, попри відмінності та можливості. Власне контекст універсальності вбачається у варіативності форм подання навчального матеріалу для пояснення складних наукових понять за допомогою різних модальностей, з урахуванням диференціації індивідуальних сенсорних і когнітивних стилів здобувачів освіти. Такий підхід стимулює до глибшого усвідомлення навчального змісту через варіативність способів його сприйняття у власному темпі.

Комплексний супровід підготовки здобувачів освіти з інвалідністю в медичних академіях до майбутньої професійної діяльності має передбачати технічну, педагогічну, психологічну, соціальну, професійно-адаптаційну та реабілітаційну векторність. Кожна із них потребує належної уваги з дослідницької позиції для формування ефективних стратегій практичної підтримки студентів з інвалідністю.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання практичного використання засобів комплексного супроводу для формування професійної компетентності майбутніх медиків з інвалідністю оговорюються у публікаціях ряду сучасних дослідників. Так, С. Недельська та ін. [2], В. Кім (W. Kim), Дж. Лі (J. Lee) [9] досліджують варіативність освітнього інстру-

ментарію міжпредметної взаємодії для ефективного розвитку професійної етики та комунікативної компетентності. Інші дослідники, такі як Н. Скотна, Г. Лялюк [1], Д. Мітчел (D. Mitchell), Д. Шузерленд (D. Sutherland) [11], присвячують увагу аналізу новітньої векторності методології комплексного психолого-педагогічного супроводу, що є передумовами формування професійних навичок та комунікативної компетентності. Водночас В. Гуту (V. Gutu) та І. Богхейн (I. Boghian) [7] аналізують потенціал залучення інноваційних рішень інформаційно-комунікаційних технологій та штучного інтелекту для досягнення вищої якості освіти.

Комплексний супровід підготовки здобувачів освіти з різними можливостями в рамках особистісно-орієнтованої концепції навчання, як стверджують М. Ов'єдо-Карарес (M. Oviedo-Cáceres), А. Хернандес-К'юрама (A. Hernández-Quirama) [12], може здійснювати активний вплив на формування професійно-ціннісної основи особистості. Структурно-функціональний підхід до процесу формування фахової компетентності медиків на основі концепції інклюзивної освіти аналізується у роботах низки зарубіжних учених – А. Алголайт (A. Algolayalt) та ін. [3], М. Едвардс (M. Edwards) та ін. [5], Е. Сінамдела (E. Sinambela) та ін. [13], А. Щимков'як (A. Szymkowiak) та ін. [14]. Разом із тим практична векторність комплексного супроводу підготовки здобувачів освіти з інвалідністю досліджена фрагментарно.

Метою статті є аналіз сучасних концепцій комплексного супроводу підготовки здобувачів освіти з інвалідністю в медичних академіях до майбутньої професійної діяльності.

Виклад основного матеріалу. Тенденція зростання кількості здобувачів освіти з інвалідністю потребує пошуку найефективніших стратегій навчання цієї категорії студентів, надаючи їм можливість формування та удосконалення як твердих, так і м'яких навичок, необхідних для конкурентоспроможності на сучасному ринку праці та у суспільній життєдіяльності. Сучасні підходи до навчання студентів з обмеженими можливостями здоров'я передбачають скоординовану діяль-

ність учнів та педагогів в єдиному освітньому просторі з метою забезпечення доступного та якісного освіти всім без винятку студентів. На сьогоднішній день у більшості вищих навчальних закладів активно застосовується система заходів, спрямованих на формування як у студентів з інвалідністю, так і у їх умовно здорових однолітків позитивного ухвалення інклюзивної освіти. Зокрема, студенти маломобільних груп в інклюзивному освітньому просторі спілкуються зі своїми одногрупниками, обмінюються навичками взаємодії у природному середовищі та беруть участь у груповій навчальній діяльності [4].

Такий підхід згідно з даними різних досліджень дозволяє досягти більш високих результатів як безпосередньо у сфері освітньої діяльності та засвоєння навчального матеріалу, так і в подальшій соціальній інтеграції студентів з інклюзією. Основними завданнями системи освіти наразі позиціонуються комплексний супровід освітнього процесу студентів з інклюзією на всіх етапах, організація взаємодії з іншими установами та підрозділами університетів з метою надання допомоги студентам у соціальній адаптації та інтеграції. Частина дослідників для підвищення ефективності інтеграції рекомендують проведення спільних заходів, що стимулюють прагнення студентів до різної соціально-оздоровчої активності, а також розвиток в середовищі освіти емпатії, толерантності, відповідальності [8; 15].

Комплексний супровід освітньої підготовки здобувачів з інвалідністю має включати: розробку індивідуальних освітніх та корекційних процесів та соціально-психологічної адаптації; забезпечення предметно-орієнтованого та просторово-стимулюючого середовища відповідно до індивідуальних особливостей; аналіз динаміки психосоціального розвитку. Такий підхід до модернізації інклюзивного педагогічного процесу дозволить створити новий тип навчального середовища, покращуючи загальну якість інклюзивної освіти.

Першочергово, комплексна підтримка має включати технічну, педагогічну, психологічну, соціальну, професійно-адаптаційну та реабілітаційну векторність [7; 10]. Найпер-

шою запорукою ефективного інклюзивного навчання в медичних академіях вбачається спеціалізований *технічний супровід*, що має на меті забезпечення здобувачів адаптивними навчальними засобами для максимальної компенсації функціональних обмежень студентів і гарантії доступності до якісної вищої освіти всім здобувачам, незалежно від ступеня важкості захворювання і виду нозології. На всіх етапах технічного супроводу необхідним є індивідуальний (тьюторський) супровід.

Педагогічний супровід підготовки здобувачів освіти з інвалідністю в медичних академіях передбачає оптимізацію процесу викладання навчального матеріалу, мультимодальність та інтеграцію інноваційних педагогічних технологій навчання. Водночас *психологічний супровід* направлений на врахування психологічної специфіки кожного студента, укріплення його психологічного здоров'я, стимулювання особистісного самовдосконалення, створення сприятливого психологічного мікроклімату. *Соціальний супровід* передбачає заходи, спрямовані на подолання стагнації та соціальної ізоляції інвалідів, сприяє підвищенню їх соціального статусу, а *реабілітаційний* – на збереження та відновлення фізичного здоров'я студентів за посередництвом цільових програм. Водночас *професійна адаптація* здобувачів із особливими потребами здійснюється шляхом формування умов для практико-орієнтованого навчання.

Інноваційні освітні методи мають різноманітний спектр функцій в інклюзивній освіті та дозволяють ефективно вирішувати більшість основних педагогічних завдань. Очевидно, що особливу увагу слід приділяти вербальній формі подання навчального матеріалу та аудіовізуалізації за допомогою інтерактивних та імерсивних освітніх технологій. Комунікативні та соціальні навички слід розвивати за допомогою проектно-методології або тематичних досліджень. Водночас усі інновації повинні супроводжуватися ефективною комплексною психолого-педагогічною підтримкою як передумовою успішної корекції розвивальних процесів.

Застосування та активне використання цифрових технологій в інклюзивній освіті реально сприяє створенню рівних можливостей для всіх, хто навчається. Основні практичні навички здобувачів освіти в цифровому середовищі формуються за допомогою алгоритмів штучного інтелекту, аналізу даних та імерсивних технологій, що формують середовище часткового чи повного занурення майбутніх фахівців у конкретні ситуації. Такий підхід стимулює формування та укріплення навичок розв'язання практичних завдань з фахової діяльності, підвищує обізнаність студентів про актуальні підходи до забезпечення підтримки власної компетентності, зважаючи на диференціацію зовнішніх умов, а також про потенційні можливості кіберзахисту. Цифровий підхід до комплексного супроводу підготовки здобувачів освіти з інвалідністю в медичних академіях до професійної діяльності передбачає:

1) *спостереження та аналіз*: зокрема, ефективність демонструють бібліотеки машинного навчання, що дозволяють отримувати відомості автоматичної ідентифікації об'єктів на отриманих зображеннях та суттєво підвищують оперативність та коректність отримання необхідної інформації;

2) *автономні системи*: ознайомлення здобувачів освіти з особливостями функціонування роботизованих автономних систем, успішно апробованих у полі їх майбутньої професійної діяльності, дозволить опанувати навички критичного аналізу, оптимізації ресурсовикористання, підвищення безпеки, адаптації до динаміки умов – такі навички дозволять отримати додаткові конкурентні переваги на ринку праці після завершення освітньої програми;

3) *симуляції на основі віртуальної та змішаної реальності*: дозволяють створити реалістичне середовище для навчальних тренувань майбутніх медиків, сприяючи формуванню необхідних компетенцій, при цьому сучасні симулятори фокусуються на розвитку як безпосередньо фахових, «жорстких» навичок, так і «м'яких» універсальних компетенцій.

При цьому однозначною альтернативою практичним заняттям у традиційній системі навчання має бути аналогічний віртуальний/інтерактивний досвід для студента з інвалідністю, що дозволить йому вповні відчувати різні аспекти досліджуваних процесів чи явищ. Цифрові технології, які дозволяють адаптувати навчальний процес до потреб таких студентів, можуть більш ефективно забезпечити їм рівні можливості в отриманні необхідного рівня освіти та професійної кваліфікації.

У той же час необхідно відзначити потенційні бар'єри, які можуть з'являтися при впровадженні цифрових технологій в інклюзивну освіту, зокрема, когнітивні проблеми та контент-бар'єри, а також наявність у процесі цифровізації освіти дидактичних проблем [6]. Незважаючи на виклики, поширення та застосування цифрових технологій у інклюзивному навчанні містить більшість позитивних моментів у контексті професійної підготовки.

Однак у центрі уваги всього навчального процесу, незалежно від ступеня використання цифрових технологій, завжди має залишатися особистість. Першочергово, студенти з інклюзією мають отримувати безперешкодний доступ до відвідування занять та підлягати оцінюванню результатів їх діяльності на тих же умовах, що і основна група студентів.

Варто зауважити, що практичне впровадження запропонованої моделі передбачає наявність системи цільового педагогічного, методологічного та психологічного забезпечення. Зокрема, педагогічний базис інтеграції моделі включає адаптивність оцінювання та гнучкість дизайну навчання, варіативність курсів та програм, забезпечення доступності навчального матеріалу за рахунок мультимодального подання. Наприклад, процес оцінювання вбачається за доцільне трансформувати у альтернативні форми – проєктну діяльність, портфоліо, тьюторство і диференційовану індивідуальну підтримку. Методологічна підтримка передбачає міждисциплінарний та інтегрований підхід.

Забезпечення психологічних передумов практичного впровадження запропонованої вище моделі передбачає надання педагогами

практичної соціально-комунікаційної підтримки, психологічний супровід та консультування, стимулювання рефлексії та удосконалення саморегуляції. Зусилля мають бути спрямовані на створення сприятливого психологічного клімату освітнього середовища, попередження стагнації та розвиток інклюзивної культури, що сприяє більшій індивідуалізації освітньої взаємодії усіх учасників навчального процесу з урахуванням когнітивних та нейроповедінкових відмінностей, підтримці стійкої вмотивованості до навчання.

Необхідно узагальнити, що комплексний підхід до супроводу підготовки здобувачів освіти з інвалідністю передбачає створення адаптивного, структурованого, візуально підтриманого навчального середовища, що потребує відповідного підвищення цифрової та інклюзивної компетентності педагогів, створення універсального дизайну освіти, забезпечення мультимодального подання інформації, використання EdTech-засобів і адаптивних платформ для більшої персоналізації процесу навчання. При цьому необхідно забезпечити можливість індивідуального темпу навчання та гнучких форм оцінювання для підтримки нейроваріативності, а також доступ до технологічних засобів підтримки (наприклад, екранних рідерів, систем голосового введення, програм для перетворення тексту на мовлення тощо).

Соціально-комунікаційний супровід і психолого-педагогічна підтримка передбачають стимулювання емпатії та попередження стагнації нейровідмінних здобувачів освіти, інтеграцію системи тьюторства та психологічного консультування, формування стійкої культури прийняття та взаємопідтримки. Такий підхід спрямований на формування стійкого освітнього середовища, де різноманітність позиціюється ресурсом, а не обмеженням розвитку.

Висновки. Запропоноване у дослідженні авторське бачення дизайну комплексного супроводу підготовки здобувачів освіти з інвалідністю в медичних академіях до професійної діяльності передбачає структуроване подання навчального матеріалу, сенсорний і психологічний комфорт, мультимодальність і постійний супровід компетентного фахівця.

Інклюзивна стратегія супроводу передбачає використання різноманітних цифрових ресурсів та віртуального навчального середовища, яке залучає емоційну сферу та сенсорну систему, дозволяє візуалізувати абстрактні та складні поняття, стимулює розвиток креативності та проблемно-орієнтованого мислення, комунікації та соціальних навичок. Це підвищує мотивацію та зацікавленість студентів

у результатах, а також передбачає індивідуальний підхід до кожного студента, гнучкість та адаптивність.

Перспективи подальших досліджень полягають у розробці практичної стратегії фрагментарної цифровізації вищої освіти, яка б найкраще відповідала специфічним особливостям розвитку студентів з інвалідністю та демонструвала високу адаптивність.

ЛІТЕРАТУРА

1. Скотна Н. В., Лялюк Г. М. Особистісно-орієнтований підхід до реалізації індивідуальної освітньої траєкторії здобувача вищої освіти. *Педагогічна освіта: теорія і практика*. 2020. №28. С. 393–403.
2. Недельська С., Самохін І., Кряжев О., Бессікало Т., Кляцька Л. Особистісно-орієнтований підхід до навчання і виховання студентів медичного факультету. *Соціально-етичні та деонтологічні проблеми сучасної медицини (немедичні проблеми в медицині) : зб. матеріалів V міжнар. наук.-практ. конференції, (28–29 лютого 2024 р)*. Запоріжжя : ЗДМФУ, 2024. С. 151–152.
3. Algolayalt A. S., Alodat A. M., Muhaidat M. A., Almakani H. Perspectives of Students with Disabilities on Inclusive Education Challenges in Higher Education: A Case Study of a Jordanian University. *TEM Journal*. 2023. №12(1). pp. 406–413. <https://doi.org/10.18421/TEM121-50>
4. Dudley J., Yin L., Garaj V., Kristensson P. O. Inclusive Immersion: A Review of Efforts to Improve Accessibility in Virtual Reality, Augmented Reality and the Metaverse. *Virtual Reality*. 2023. №27. pp. 2989–3020. <https://doi.org/10.1007/s10055-023-00850-8>
5. Edwards M., Poed S., Al-Nawab H., Penna O. Academic accommodations for university students living with disability and the potential of universal design to address their needs. *Higher Education*. 2022. №84(4). pp. 779–799. <https://doi.org/10.1007/s10734-021-00800-w>
6. Goodall G., Mjøen O. M., Witsø A. E., Horghagen S., Kvam L. Barriers and facilitators in the transition from higher education to employment for students with disabilities: A rapid systematic review. *Frontiers in Education*. 2022. №7. 882066. <https://doi.org/10.3389/educ.2022.882066>
7. Gutu V., Boghian I. A Bidimensional Psycho-pedagogical Model for Tolerance Education. *Romanian Journal for Multidimensional Education/Revista Romaneasca pentru Educatie Multidimensionala*. 2019. №11(4). <https://doi.org/10.18662/rrem/153>
8. Huang F., Cornell D. Teacher Support for Zero Tolerance Is Associated With Higher Suspension Rates and Lower Feelings of Safety. *School Psychology Review*. 2021. №50(2). pp. 388–405. <https://doi.org/10.1080/02372966X.2020.1832865>
9. Kim W. H., Lee J. The effect of accommodation on academic performance of college students with disabilities. *Rehabilitation Counseling Bulletin*. 2016. №60(1). pp. 40–50. <https://doi.org/10.1177/0034355215605259>
10. Magee M., Kuijpers M., Runhaar P. How vocational education teachers and managers make sense of career guidance. *British Journal of Guidance & Counselling*. 2022. №50(2). pp. 273–289. <https://doi.org/10.1080/03069885.2021.1948970>
11. Mitchell D., Sutherland D. What really works in special and inclusive education: Using evidence-based teaching strategies. Routledge, 2020. <https://doi.org/10.4324/9780429401923>
12. Oviedo-Cáceres M. D. P., Hernández-Quirama A. University and disability: The basic strategy is perseverance. *Revista Colombiana de Educación*. 2020. №79. pp. 395–422. <https://doi.org/10.17227/rce.num79-9618>
13. Sinambela E. A., Mardikaningsih R., Arifin S., Ayu H. D. Development of Self Competence and Supervision to Achieve Professionalism. *Journal of Islamic Economics Perspectives*. 2020. №1(2). <https://doi.org/10.35719/jiep.v1i2.13>
14. Szymkowiak A., Melović B., Dabić M., Jeganathan K., Kundi G. S. Information technology and Gen Z: The role of teachers, the internet, and technology in the education of young people. *Technology in Society*. 2021. №65. <https://doi.org/10.1016/j.techsoc.2021.101565>
15. Tangirov E. S. Mechanisms of educational study of students on the basis of modern pedagogical technologies. *Spectrum Journal of Innovation, Reforms and Development*. 2022. №4. pp. 247–250. URL: <https://sjird.journalspark.org/index.php/sjird/article/view/108> (дата звернення 18.02.2026)

FEATURES OF COMPREHENSIVE SUPPORT FOR THE PREPARATION OF STUDENTS WITH DISABILITIES IN MEDICAL ACADEMIES FOR PROFESSIONAL ACTIVITY

DUB NATALIYA YEVS TAKHIVNA

Candidate of Sciences in Public Administration, Associate Professor,
Dean of Faculty No. 2

Communal Institution of Higher Education of Lviv Regional Council
“Andrei Krupynskyi Lviv Medical Academy”

Abstract. Introduction. *The relevance of the study is determined by the problem of ensuring effective educational support for students with special needs. The practice of adapting educational programs to inclusion remains a delicate and little-studied issue, despite its scale. Ensuring inclusion as a guarantee of the right to education for students with disabilities is becoming particularly relevant in the context of global challenges. The lack of mechanisms for practical social and communication support, the low level of integration of digital solutions and multimodality leads to a decrease in the level of motivation and involvement of students, their academic success.*

Purpose. *The purpose of the study is to analyze modern concepts of comprehensive support for the preparation of students with disabilities in medical academies for future professional activity.*

Methods. *The research methodology provided for analytical-synthetic methods, comparison, generalization, systematization.*

Results. *The article considers innovative approaches, means and tools in the field of inclusive educational technologies. The nature of the impact of active digitalization of education on the effectiveness of inclusion in education is investigated. The potential of audio-visualization, gamification, project research, immersive technologies and the case method is highlighted.*

Originality. *The study proves that modern inclusive educational technologies allow creating an effective learning environment for students with special needs, and the challenges associated with this can be overcome with the help of professional and appropriate psychological and pedagogical support.*

Conclusion. *The effectiveness of combining multimodality, adaptability, the involvement of digital tools and active project and research activities is substantiated. At the same time, the successful implementation of the specified approach requires updating pedagogical training, modernization of the educational environment and the development of methodological recommendations for the implementation of inclusive design, which takes into account variability as a resource for adaptive development. The solution to the problem is seen in the development of an inclusive approach, the conceptual basis of which combines advanced pedagogical, digital and psychological strategies for ensuring equal access to quality education. At the same time, it is necessary to ensure the possibility of individual learning pace and flexible forms of assessment to support neurovariability, as well as access to technological support tools.*

Key words: *comprehensive support, students with disabilities, barrier-free space, material and technical support, medical academies.*

REFERENCES

1. Skotna, N. V., & Lialiuk, H. M. (2020). Osobystisno-orientovanyi pidkhid do realizatsii indyvidualnoi osvithoi traiektorii zdobuvacha vyshchoi osvity [A personality-oriented approach to the implementation of the individual educational trajectory of a higher education student]. *Pedahohichna osvita: teoriia i praktyka*, 28, 393–403.
2. Nedelska, S., Samokhin, I., Kriazhev, O., Bessikalo, T., & Kliatska, L. (2024). Osobystisno-orientovanyi pidkhid do navchannia i vykhovannia studentiv medychnoho fakultetu [Personality-oriented approach to teaching and education of medical students]. In *Sotsialno-etychni ta deontolohichni problemy suchasnoi medytsyny (nemedychni problemy v medytsyni): Proceedings of the V International Scientific and Practical Conference* (pp. 151–152). Zaporizhzhia: ZDMFU.
3. Algolayalt, A. S., Alodat, A. M., Muhaidat, M. A., & Almakani, H. (2023). Perspectives of students with disabilities on inclusive education challenges in higher education: A case study of a Jordanian university. *TEM Journal*, 12(1), 406–413. <https://doi.org/10.18421/TEM121-50>
4. Dudley, J., Yin, L., Garaj, V., & Kristensson, P. O. (2023). Inclusive immersion: A review of efforts to improve accessibility in virtual reality, augmented reality and the metaverse. *Virtual Reality*, 27, 2989–3020. <https://doi.org/10.1007/s10055-023-00850-8>

5. Edwards, M., Poed, S., Al-Nawab, H., & Penna, O. (2022). Academic accommodations for university students living with disability and the potential of universal design to address their needs. *Higher Education*, 84(4), 779–799. <https://doi.org/10.1007/s10734-021-00800-w>
6. Goodall, G., Mjøen, O. M., Witsø, A. E., Horghagen, S., & Kvam, L. (2022). Barriers and facilitators in the transition from higher education to employment for students with disabilities: A rapid systematic review. *Frontiers in Education*, 7, 882066. <https://doi.org/10.3389/feduc.2022.882066>
7. Gutu, V., & Boghian, I. (2019). A bidimensional psycho-pedagogical model for tolerance education. *Romanian Journal for Multidimensional Education*, 11(4). <https://doi.org/10.18662/rrem/153>
8. Huang, F., & Cornell, D. (2021). Teacher support for zero tolerance is associated with higher suspension rates and lower feelings of safety. *School Psychology Review*, 50(2), 388–405. <https://doi.org/10.1080/2372966X.2020.1832865>
9. Kim, W. H., & Lee, J. (2016). The effect of accommodation on academic performance of college students with disabilities. *Rehabilitation Counseling Bulletin*, 60(1), 40–50. <https://doi.org/10.1177/0034355215605259>
10. Magee, M., Kuijpers, M., & Runhaar, P. (2022). How vocational education teachers and managers make sense of career guidance. *British Journal of Guidance & Counselling*, 50(2), 273–289. <https://doi.org/10.1080/03069885.2021.1948970>
11. Mitchell, D., & Sutherland, D. (2020). What really works in special and inclusive education: Using evidence-based teaching strategies. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780429401923>
12. Oviedo-Cáceres, M. D. P., & Hernández-Quirama, A. (2020). University and disability: The basic strategy is perseverance. *Revista Colombiana de Educación*, 79, 395–422. <https://doi.org/10.17227/rce.num79-9618>
13. Sinambela, E. A., Mardikaningsih, R., Arifin, S., & Ayu, H. D. (2020). Development of self competence and supervision to achieve professionalism. *Journal of Islamic Economics Perspectives*, 1(2). <https://doi.org/10.35719/jiep.v1i2.13>
14. Szymkowiak, A., Melović, B., Dabić, M., Jeganathan, K., & Kundi, G. S. (2021). Information technology and Gen Z: The role of teachers, the internet, and technology in the education of young people. *Technology in Society*, 65, 101565. <https://doi.org/10.1016/j.techsoc.2021.101565>
15. Tangirov, E. S. (2022). Mechanisms of educational study of students on the basis of modern pedagogical technologies. *Spectrum Journal of Innovation, Reforms and Development*, 4, 247–250.

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

Дата першого надходження статті до видання: 24.03.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 20.04.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 29.05.2026